

LLEÓ XIV
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 9 de setembre de 2026

Catequesi. Els documents del Concili Vaticà II.

IV. Constitució pastoral *Gaudium et spes* (GS 12-22).

2. La dignitat humana: do i responsabilitat

Benvolguts germans i germanes, bon dia i benvinguts,

La constitució conciliar *Gaudium et spes* (GS), pel fet de dedicar el primer capítol a la dignitat de la persona humana, subratlla que és fonament i condició d'aquells «valors que avui són els més estimats» però que necessiten no perdre la relació amb la «seva font divina», per a sostroure's de les possibles distorsions ocasionades per «la correcció del cor humà» (GS 11).

El camí que ha permès posar en relleu els trets i els drets fonamentals de la dignitat de la persona representa, certament, una de les pàgines més significatives de la història humana. Això no obstant, aquest camí no ha acabat, i en el seu recorregut s'han d'afrontar les contradiccions, antigues i noves, que impedeixen que es realitzin plenament.

L'Església ofereix amb claredat la seva contribució, i recorda que la dignitat humana brolla de l'ésser mateix de la persona. He tingut ocasió de reafirmar-ho també en la recent encíclica *Magnifica humanitas*: «Cada persona, feta constitutivament per a la relació, és pensada i estimada per Déu per a entrar en una història de comunió amb Ell, amb els altres i amb la creació. La seva dignitat no depèn de les capacitats que posseeix, de les riqueses o del rol que exerceix, ni de les decisions justes o equivocades que pren, sinó que és un do que la precedeix i l'excedeix, donat per Déu com a expressió del seu amor que mai no falla» (n. 50).

La dignitat infinita de l'ésser humà, per tant, arrela en la seva identitat de criatura feta «“a imatge de Déu”, capaç de reconèixer i d'estimar el seu Creador», projecte i do d'amor que transcendeix les altres realitats creades, les quals estan confiades a la seva cura «a fi que les regeixi i se'n serveixi, glorificant Déu» (cf. GS 12).

En la fe podem comprendre el fonament últim de la dignitat de la persona, ja que el Fill, «en la mateixa relació del misteri del Pare i del seu amor, manifesta plenament l'home al mateix home i li fa conèixer la seva altíssima vocació» (GS 22).

Una persona sempre significa relació, comunió i participació amb Déu i amb els altres; per tant, una relació filial amb Déu Pare i una relació fraternal amb Crist i amb tots els éssers humans. Exclou el tancament egocèntric. Ser persona significa percebre's com un do que cal compartir, creixent i madurant en l'acollença, la reciprocitat i el servei.

Aquesta dignitat està confiada a la responsabilitat de cadascú; alhora, també requereix solidaritat i cura mútua, i superar les nombroses falsificacions i manipulacions que encara avui desfiguren la seva percepció i en dificulten la realització. De fet, per les decisions en contra de la seva dignitat preses al llarg de la història, encara avui «l'home es troba dividit en si mateix» i «tota la vida humana, tant individual com col·lectiva, es presenta com una lluita, per cert dramàtica, entre el bé i el mal, entre la llum i les tenebres». Això no obstant, aquesta condició fràgil i limitada pot contemplar-se amb esperança, perquè «el mateix

Senyor vingué a alliberar i aconhortar l'home, renovant-lo interiorment i foragitant d'ell el príncep d'aquest món (cf. Jn 12,31), que el retenia sota l'esclavitud del pecat» (GS 13).

La constitució *Gaudium et spes*, a més, afirma que la dignitat humana concerneix la totalitat de la persona, i per això és necessari superar les visions dualistes: l'ésser humà és unitat «de cos i ànima». La reducció del cos a un “objecte”, del qual es pot disposar arbitràriament, és sempre una negació de la dignitat de la persona: «No és lícit a l'home de menysprear la vida corporal, ans al contrari, té l'obligació de considerar el seu cos bo i digne d'honor, pel fet de ser creat per Déu i destinat a ressuscitar el darrer dia [...] i que no permeti a aquest de servir les males inclinacions del seu cor» (GS 14), perquè tots nosaltres estem ferits pel pecat.

Per últim, són tres les expressions més significatives de la dignitat de la persona que la *Gaudium et spes* destaca: la intel·ligència, que fa de l'ésser humà un buscador insaciable de la veritat (n. 15); la consciència, per mitjà de la qual dona unitat i sentit a la seva vida (n. 16), i la llibertat, que el converteix en protagonista responsable de les seves decisions (n. 17).

Són dimensions vinculades estretament entre elles: és a la consciència on la veritat és reconeguda com a tal i on la llibertat pot experimentar-la com el seu fonament i possibilitat. L'Esperit Sant, que dona vida en Crist, ens fa lliures i ens assegura constantment la nostra dignitat de fills de Déu, ens allibera de la por i ens guia vers la meta última: aquella vida en plenitud més enllà de la mort que Crist ens ha promès: només en Ell troba llum veritable el misteri de l'home; d'Ell rebem llum sobre l'enigma del dolor i de la mort, i amb Ell caminem cap a la resurrecció.

Estimats germans i germanes, creats a imatge de Déu, per mitjà de Crist i amb vista a Ell, hem rebut una dignitat única i indeleble. Comprometem-nos a promoure-la i defensar-la sempre, amb la llum i la força de l'Evangeli.